

Belső-Ázsia nomád államai és birodalmai 1.

**A szkíták, szarmaták,
a szarvasok népe**

Birtalan Ágnes

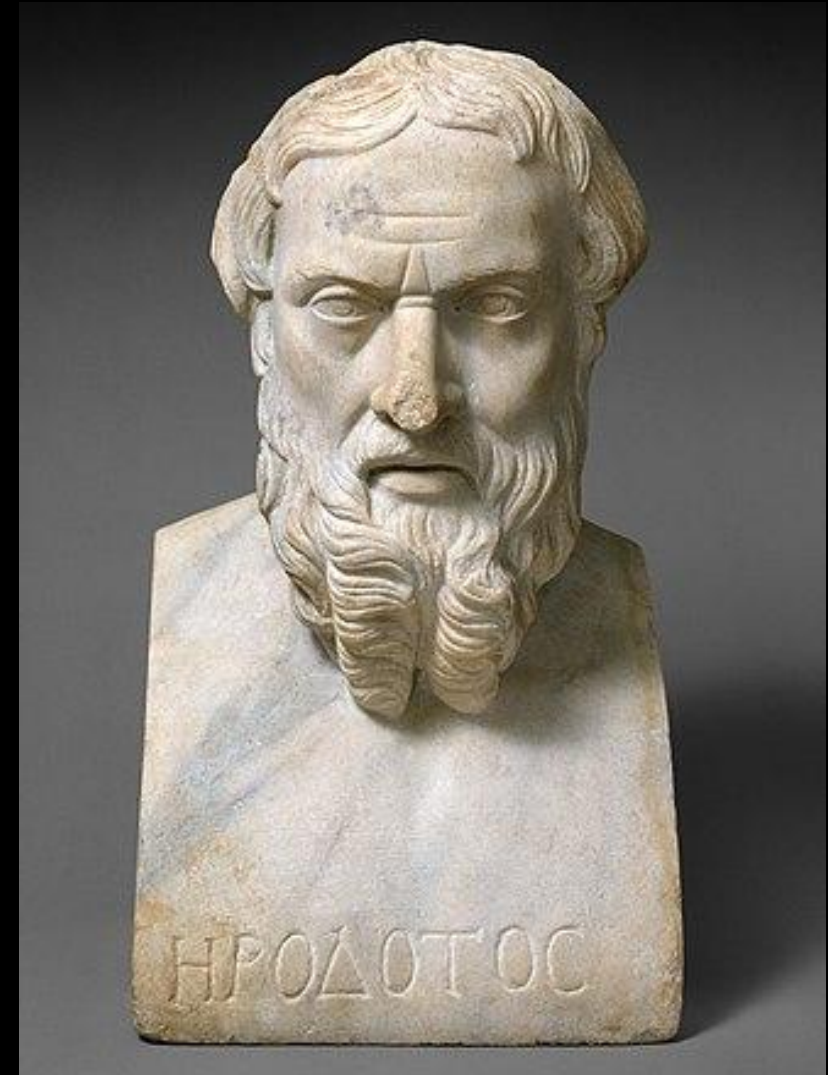
2025 ősz

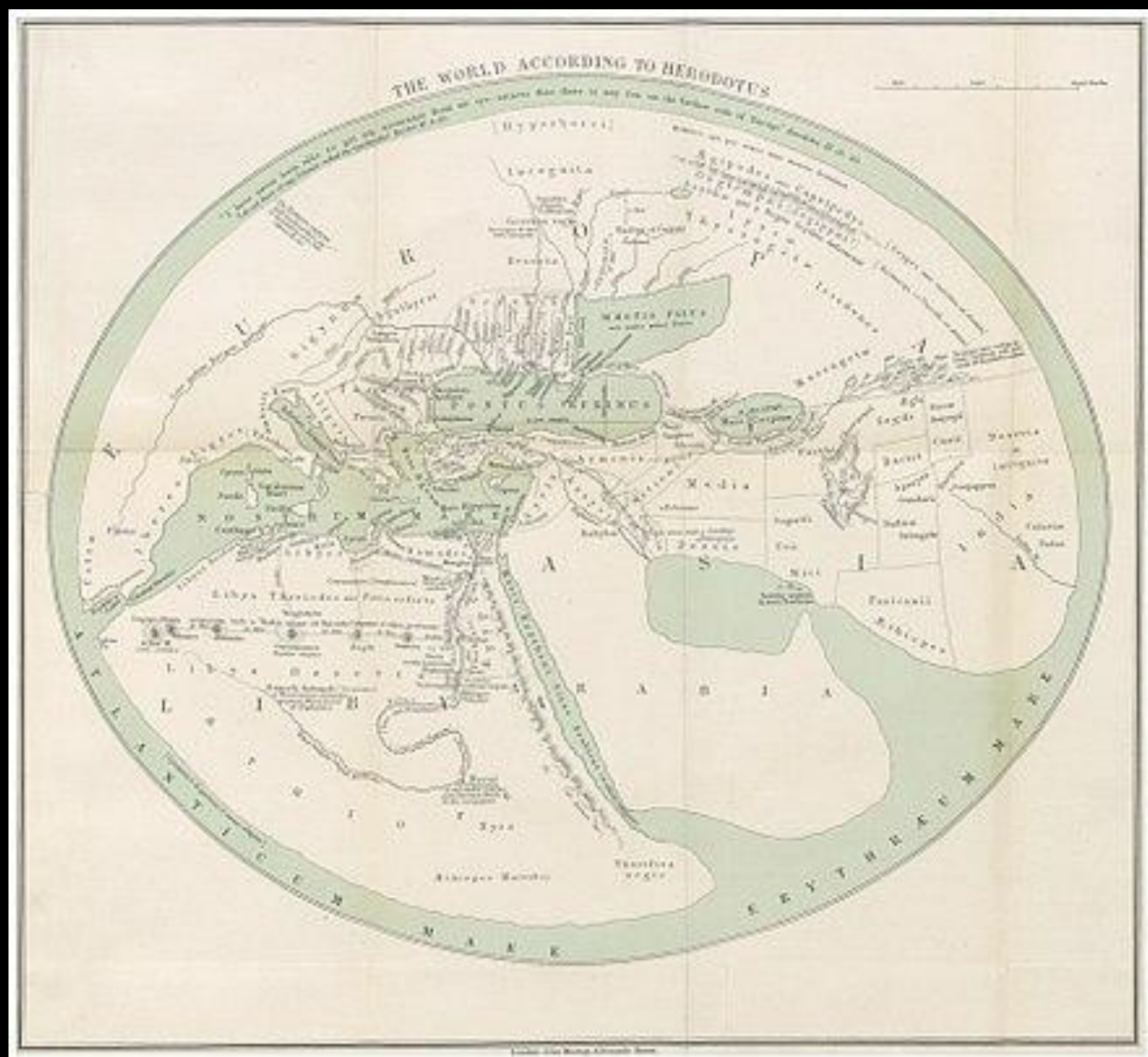

- „Aki uralja a múltat, az uralja a jövőt is; aki uralja a jelent, az uralja a múltat is.”
- “Who controls the past controls the future. Who controls the present controls the past.”
- (George Orwell)

Primer források 1.

- Külső források
- Hérodotosz, *A görög-perzsa háború*. IV. könyv. Budapest, Osiris 2000.
-
- Hérodotosz (484-425)

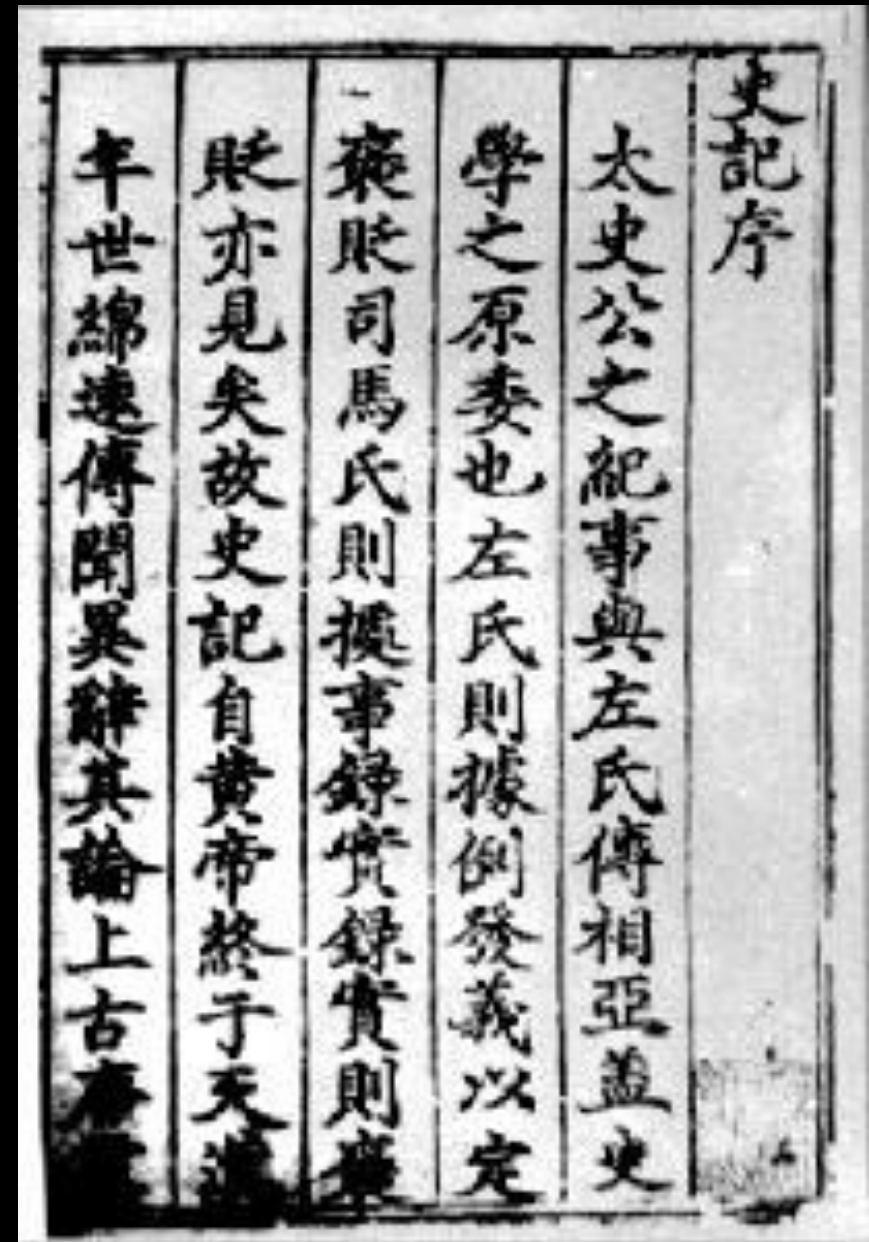

Primer források 2.

- Külső források
- Watson, Burton (transl.): *Records of the Grand Historian II. Han Dynasty*. Hong Kong-New York Columbia University Press 1993.
- Sima Qian (司馬遷 145-86)

Shi ji (史記)
var. 太史公書
Kr. e. 91.

Tanulmányok

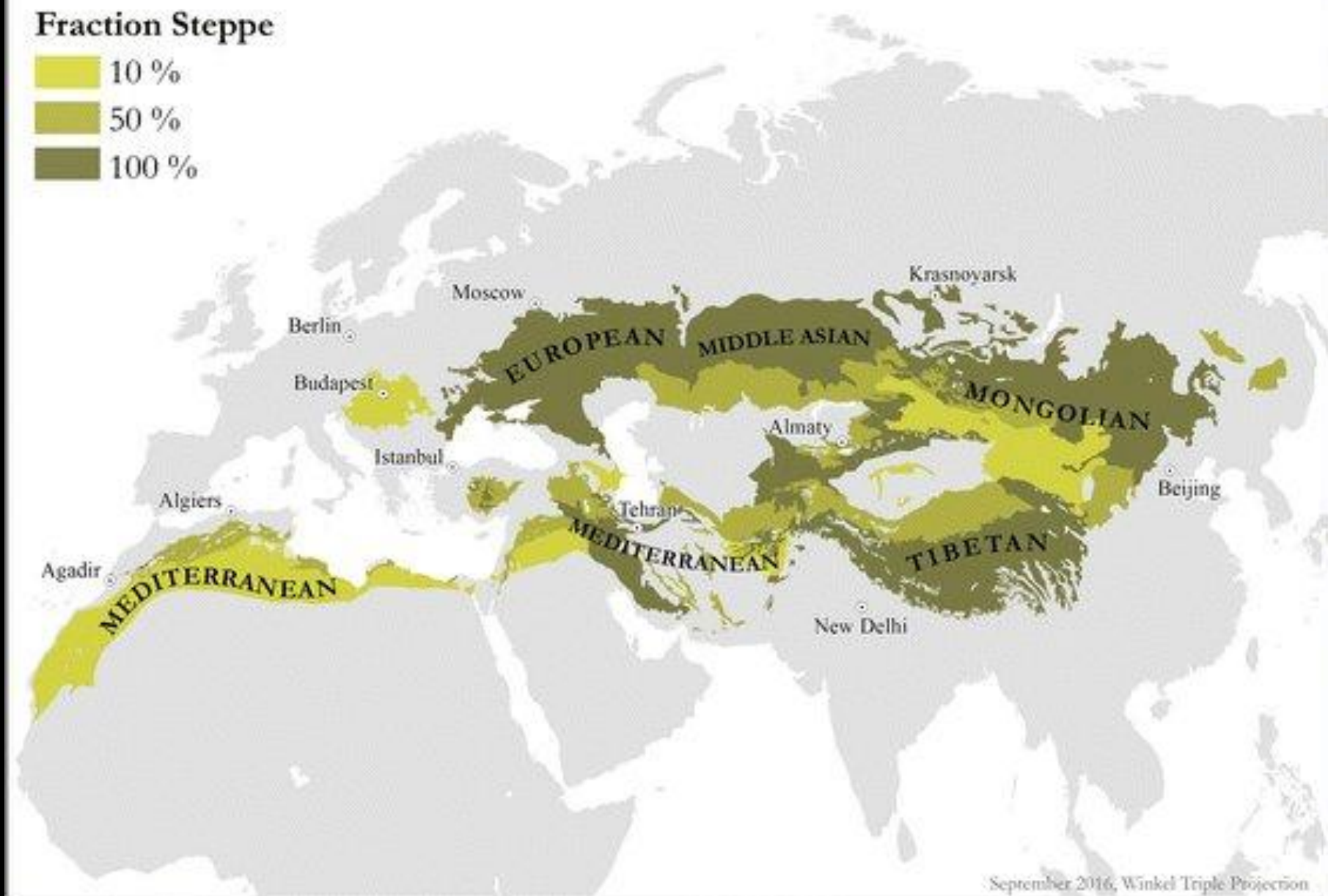
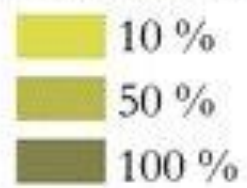
- Barfield, Thomas: *The Perilous Frontier: Nomadic Empires and China, 221 BC to AD 1757*. Blackwell 1992.
- Cosmo, Nicola di: *Ancient China and its Enemies*. Cambridge, Cambridge University Press 2002.
- Sinor, Denis: *The Cambridge History of Early Inner Asia*. Cambridge, Cambridge University Press 2008.
- Vásáry István: *A régi Belső-Ázsia története*. (Magyar Őstörténeti Könyvtár 19.) Budapest, Balassi Kiadó 2003.

A képek forrása (utolsó megtekintés: 2024.09.09)

- Herodotos. <https://en.wikipedia.org/wiki/Herodotus>
- Herodots' map. [https://en.wikipedia.org/wiki/Herodotus#/media/File:HERODOTUS\(1897\)_p2.387_THE_WORLD_ACCORDING_TO_HERDOTUS.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Herodotus#/media/File:HERODOTUS(1897)_p2.387_THE_WORLD_ACCORDING_TO_HERDOTUS.jpg)
- Maodun (in pop culture). https://shedevrum.ai/en/post/4787e9d8686a11ee841592669a1675b3/?utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
- Skythian belt buckle. <https://www.britannica.com/art/Scythian-art>
- Skythian burial sites. <https://www.worldhistory.org/image/14688/scythian-burial-sites-in-the-north-black-sea-regio/>
- Skythian life. <https://www.meisterdrucke.pt/impressoes-artisticas-sofisticadas/Scythian/921926/Ordenha-de-uma-ovelha-de-foice%2C-detalhe-de-um-peitoral-de-ouro-de-Tolstaya-Mogila.html>
- The Map of the Steppe. https://www.researchgate.net/publication/307629529_The_Palaeartic_steppe_biome_a_new_synthesis/figures?lo=1
- Tomyris. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-okori-lexikon-CA894/t-CCE10/tomyris-CD039/>
- Tomyris (Coxius 1620) <https://www.worldhistory.org/image/3247/the-revenge-of-tomyris/>
- Tomyris (pop culture) <https://www.rejectedprincesses.com/princesses/tomyris>

Fraction Steppe

MONGOL EMPIRE
c.1207

The map illustrates the vast Mongol Empire and its constituent parts. Key regions and tribes labeled include:

- Central Core:** BARGUJIN, BARGA, BURYATS, KHAMAG MONGOLS, JALAIR, KHAMAG MONGOL KHANATE (909-1206), KHATAGIN, SALJIUD, KHONGIRAD, IKHIRE.
- Western Regions:** KIRGHIZ, TELENGID, KEM KEMJUT, FOREST TRIBES, TUVANS, QIRAD, BAYAD, NAIMAN KHANATE (SOUTHERN, NORTHERN, WESTERN, EASTERN), KARAKHITANS, KARAKHITAN KHANATE (1-1206), IDIQUT STATE.
- Eastern Regions:** TATAR KHANATE (VI-X), KHEREID KHANATE, KHEREIDS (IX-XIII), KHITANS, ONGUD, TUYUHUN, JIN.
- Other Tribes/Groups:** BURGACHIN, KHEREMCHIN, EKHIRID, TAICHIUD, BARLAS, KHAMAG MONGOLS, BORJIGIN, JURKHIN, KHUO, URIANKHAI, GORLOS, KHONGIRAD, IKHIRE.

c.1207

BURYATS

B A R G U J I N

BULGACHIN

DE HILDEBRAND

1. **U** **R** **A** **T**

KHORI TUMED

Т Н У К Н У М

EXHIBIT

KIRGHIZ

TELENGUO KEM KEMAJUT
FOREST TRIBES

TRIVIA

GIRAD

N A I M A N ' S (IX-XIII)
SOUTHERN

NAIMAN KHANATE

WESTERN

EASTERN

ADDITIONAL COMMENTS

WILLIAM FRANKLY

J. P. FROST

MONGOL EMPIRE

KHEREID KHANATE

KNERIDS
(IX - XIII)

KHAMAG MONGOLS

JALAIR

**KHAMAG MONGOL
KHANATE.** JADH

(909) 411-1100

LEAH

KHATAGIN
SALJUD
KHONGIRAI
KHIREN

MANHATTAN

WILLIAM W. WILSON

TAICHUNG

**FRANCESCO
BARRAS**

KHANAD MONGOLS

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

BGR-BLIND

THE

LITTLE LAMB LAMB

TATAR

KHANATE

(CVI-X)

KHITANS

ONGUD
TUYUKUN

ONCUD

JIN

KARA -
KHITANS

KARA-KHITAN KHANATE

IDIQUT STATE

Indoeurópai népek

- Kimmerek i.e. 12-8. század
- Szkíták i.e. 7. századtól
- Hérodotosz: *A görög-perzsa háború*. Budapest, Osiris 2000.
- **Sztereotipizálás** (görög és bizánci / kínai / arab, perzsa források)

Szkíták

- A név jelentése „íjeszítő harcos?”
- Asszír források: iskuza/askuza > askenázi (?); Sarukkin uralkodása (721-705)
- Perzsa források: saka; Dareiosz (522-426) hadjárata (519); felperzselt föld taktika.

Hérodotosz IV. könyv

- 26. Mint mesélik, az isszédonoknak ilyenek a szokásaik. Ha valakinek meghal az apja, az egész **rokonság juhokat hajt oda, az állatokat áldozatként levágják, a húsukat földarabolják**, de földarabolják a házigazda meghalt **apját** is, aztán összekeverik az egész húst, és feltálalják lakomának. A **halott fejéről pedig lehúzzák a bőrt**, megtisztítják, bearanyozzák, aztán istenszoborként tisztelik és évenként nagy áldozatokat mutatnak be előtte. A fiú itt úgy tiszteli az apját, mint a hellének a halottakat a halotti ünnepeken. Különben pedig ezekről is az a hír járja, **hogy igazságosak, s hogy az asszonyoknak a férfiakéval egyenlő jogokat adnak.**

Hérodotosz IV. könyv

- 60. Mindenütt minden ünnepen egyformán áldoznak, és a szertartás a következőképpen zajlik le. Odaállítják az áldozati állatot – **két mellső lába összekötve** –, az áldozó megrántja a kötél végét, a jószág földre zuhan, s az áldozó közben ahhoz az istenhez fohászkodik, akinek az áldozat szól. **Aztán kötelet vet az állat nyakára, abba beleszúr egy botot, megforgatja és így megfojtja a jószágot**, de közben nem gyújt tüzet, nem kezd bele az áldozati szertartásba, nem önt italáldozatot. Amikor megfojtotta az állatot, megnyúzza, és hozzálát megfőzni.

Hérodotosz IV. könyv

- 61. Minthogy azonban szkütha földön **nagyon kevés a fa**, a húst a következő ügyes módszerrel főzik meg. **Amikor lenyúzták az állat** bőrét, levagdossák a húst a csontokról, és bedobálják, már ha van kéznél, egy közönséges **főzőüstbe**, amely a leszboszi gyógyítóedényekhez hasonlít, csak sokkal nagyobb. Ebbe teszik tehát az állat húsát, majd megfőzik, s **tüzet a csontokkal raknak**. Ha nincs üstjük, **az állat gyomrába teszik bele a húst**, némi vizet öntenek rá és aztán gyújtanak alá a csontokkal. A csont kitűnően ég, a gyomorba könnyen beférnek a csontoktól megtisztított húsdarabok. Így tehát a marha is meg a többi áldozati állat is úgyszólván önmaga főzi meg magát. Ha aztán minden megfőtt, az áldozó felvágja a húst és a belső részek javát maga elé rakja. Különben mindenféle állatot áldoznak, **elsősorban lovat**.

Hérodotosz IV. könyv

- 62. ... Ezen a dombon aztán minden kerület elhelyez egy régi **vaskardot, Arész jelképeként**. A kard előtt minden **évben juhot és lovat áldoznak** – sokkal több áldozatot mutatnak be neki, mint a többi istennek. Az elfogott **ellenségből** minden századikat feláldozzák, de nem úgy, mint a jószágot, hanem másképp. Mert az embereknek bort öntenek a fejére, aztán egy edény fölött levágják őket, majd felviszik az edényt a rőzsedombra, s a **vérrel meg lelocsolják a kardot**. Eközben a domb mellett a következők történnek. Többől levágják a lemészárolt ember jobb karját, majd feldobják a levegőbe, aztán elvégzik az áldozati szertartás egyéb teendőit, és elvonulnak. A kar pedig ott hever, ahová hullott, s a holttest külön.
- 63. Ilyen tehát az áldozás módja náluk. **Sertést nem áldoznak, mert abban az országban egyáltalán nem tartanak sertést.**

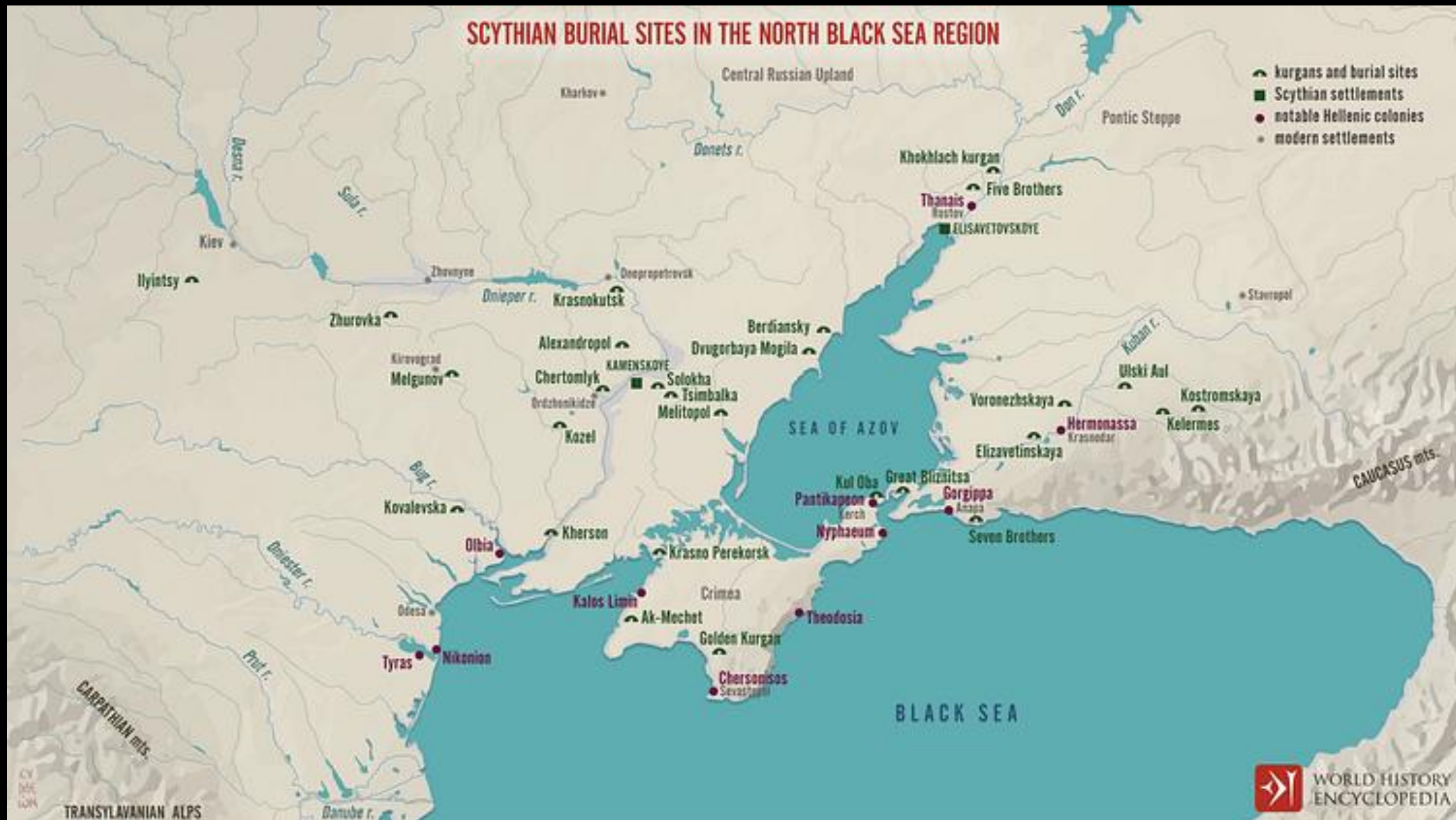
Hérodotosz IV. könyv

- 65. Ilyenek tehát a szokásaik. A koponyákat – már legalábbis a legádázabb ellenségeiket – a következőképpen munkálják meg. Lefűrészelik a szemöldök alatti részt és a maradékot kitisztítják. A szegények durván cserzett marhabőrrel vonják be a külsejét, és úgy használják. Aki gazdagabb, az ezenkívül még be is **aranyoztatja a belsejét**, és ez lesz az ivókupája. De ilyen kupát készítenek annak a rokonnak a koponyájából is, akivel ellenségeskedésbe kerültek és őt párviadalban legyőzték a király színe előtt. Ha aztán nagyon meg akarnak tisztelni egy **vendéget, koponyakupát tesznek elébe**, s mindjárt el is mesélik, hogy bár rokonuk volt az illető, nem maradt békében, így aztán végeztek vele. Ezt nevezik ők férfias bátorságnak.

Hérodotosz IV. könyv

- 70. **Esküt** a következőképpen tesznek egymásnak a szküthák. Az eskütevők **megszúrják magukat árral, vagy kis sebet vágnak a testükön törrel**, és vérüket egy nagy agyagcsészében borral keverik. A csészébe ekkor **kardot, nyílvesszőt, harci bárdot és lándzsát mártanak**, majd a szerződést kötő felek elmondják az esküformát és megisszák a vért, amelybe néhány tekintélyes férfi is belekóstol.

SCYTHIAN BURIAL SITES IN THE NORTH BLACK SEA REGION

Szauiromata, szarmata i.e. 5. - i.sz. 4 sz.

- A név jelentése „íjas harcos?”
- Közép-Ázsiától a Kárpát-medencéig (Volga – Duna)
- Törzsszövetségek állama (cf. szkíták)
- Ma ismert népek etnogenezisében szerepelnek
- Szkíta kultúra
- Kárpát-medence: jazigok (jászok?), roxolánok

Szarmata harcosok

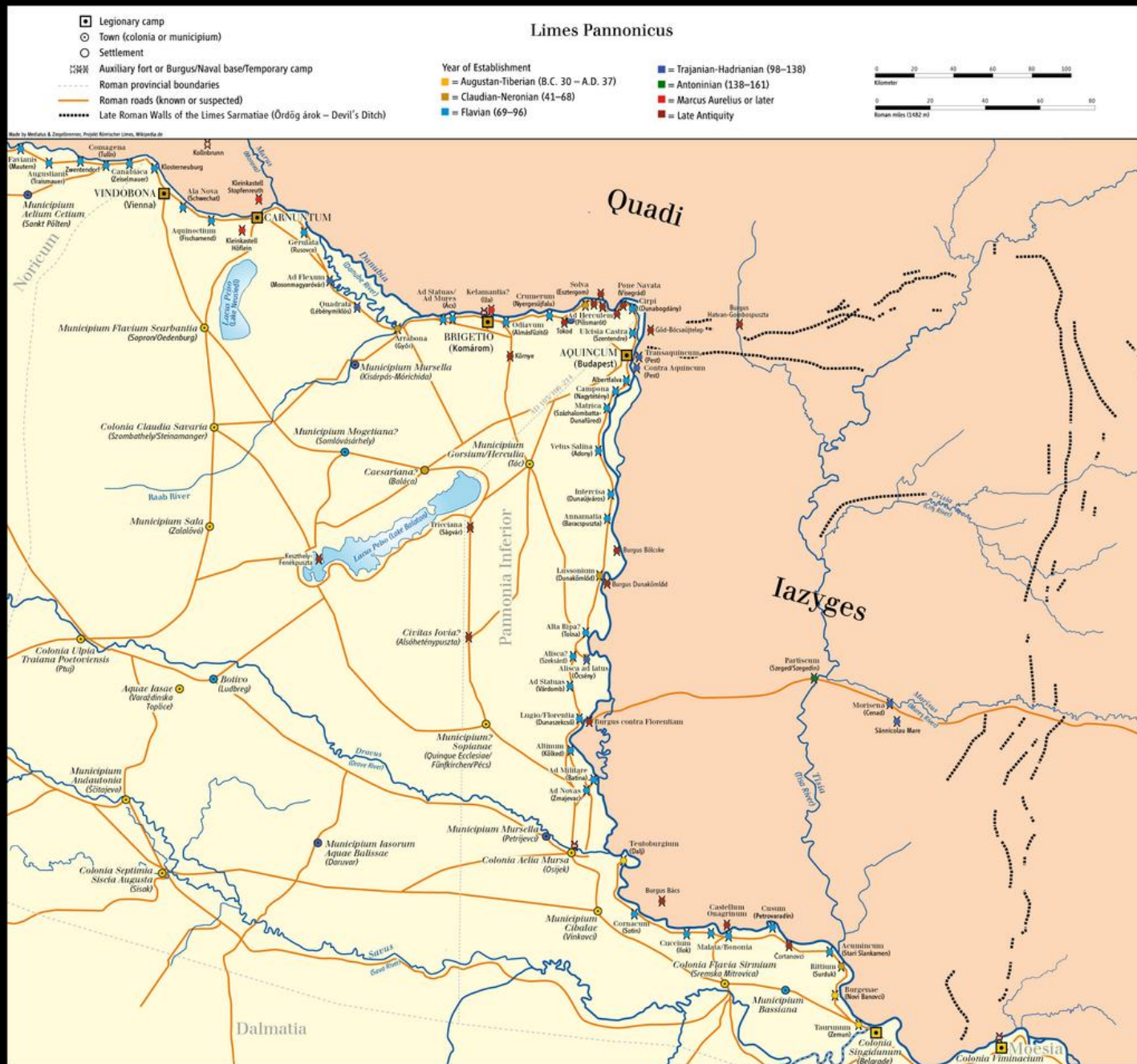
Forrás:

<https://hu.pinterest.com/pin/628322585491997834/>
(2025.09.22)

126-сурет. Сармат жауынгерлері.
Б. з. г. VI — I ғасырлар.

Forrás:
<https://en.wikipedia.org/wiki/Lazyges#/media/File:Limes4-en.png> (2025.09.22.)

Jazig harcosok (i. sz. 2. sz.)

Forrás: Traianus császár
oszlopa. https://static-cdn.arcanum.com/nfo-resources/magyarviseletek_pic/magyarviseletek/f002-1.bmp
(2025.09.22)

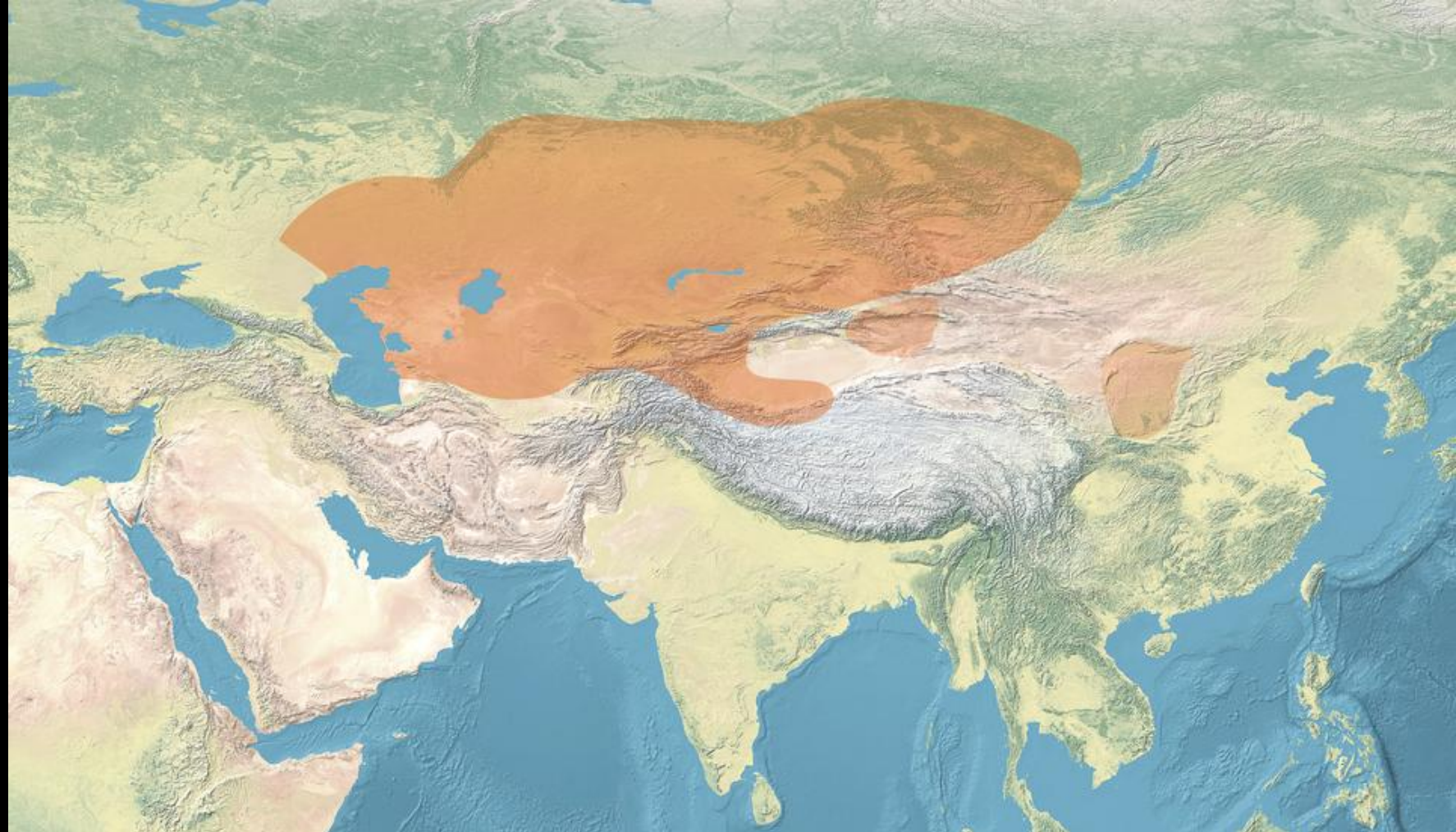
Massageté, massagéta i.e. 5. - i.sz. 4 sz.

- Indo-iráni nép (szaka)
- A név jelentése „férfi? halevő? csúcsos sisakos?”
- Harmatta János kutatásai
- Törzsszövetségek állama (cf. szkíták)
- II. Nagy Kürosz (600-530) hadjárata (529)
- Tomürisz uralkodónő és az európai hagyomány
- Szkíta kultúra

Masszageté

Forrás:

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Map_of_the_Sakas.png (2025.09.22.)

Masszagété.

Forrás:

https://en.wikipedia.org/wiki/Massagetae#/media/File:Asia_323bc.jpg (2025.09.22)

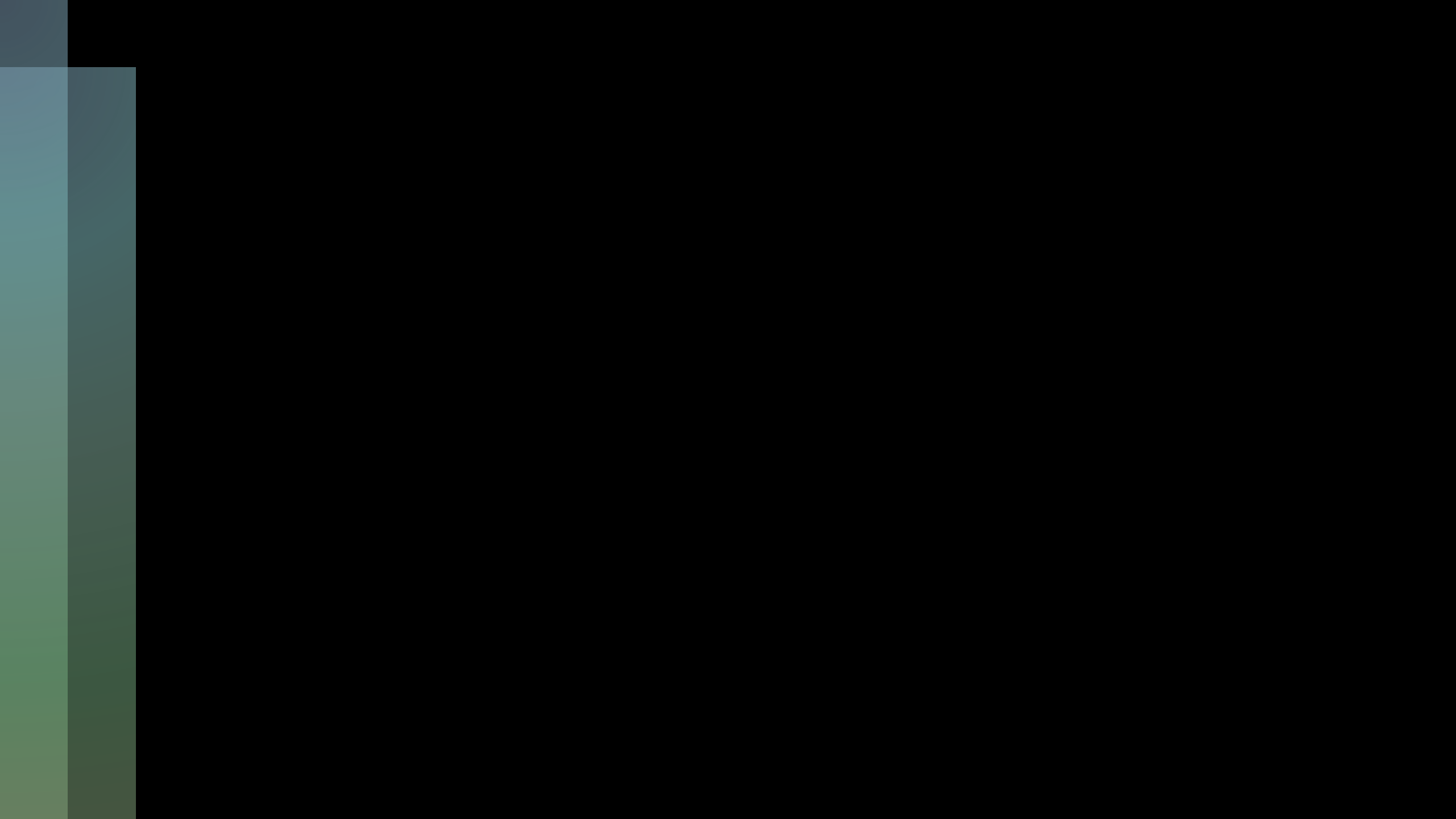
Hérodotosz I. könyv

- 205. A masszaeták felett ekkor egy asszony uralkodott, aki férje halála után vette át az uralmat: **Tomürisznek hívták**. Ezt Kürosz követivel megkérte, mondván, hogy feleségül akarja venni. Tomürisz azonban átlátta, hogy Kürosz nem őt magát, hanem a masszaeták feletti uralmat akarja, és elutasította. Kürosz, hogy csele nem vált be, az Araxészig vonult, s nyíltan háborút üzent a masszaetáknak. A sereg átszállítására hidat veretett a folyón, s a hajókra bástyákat emelttett.

Tomürisz masszagété uralkodónő (Kr. e. 6. sz.)

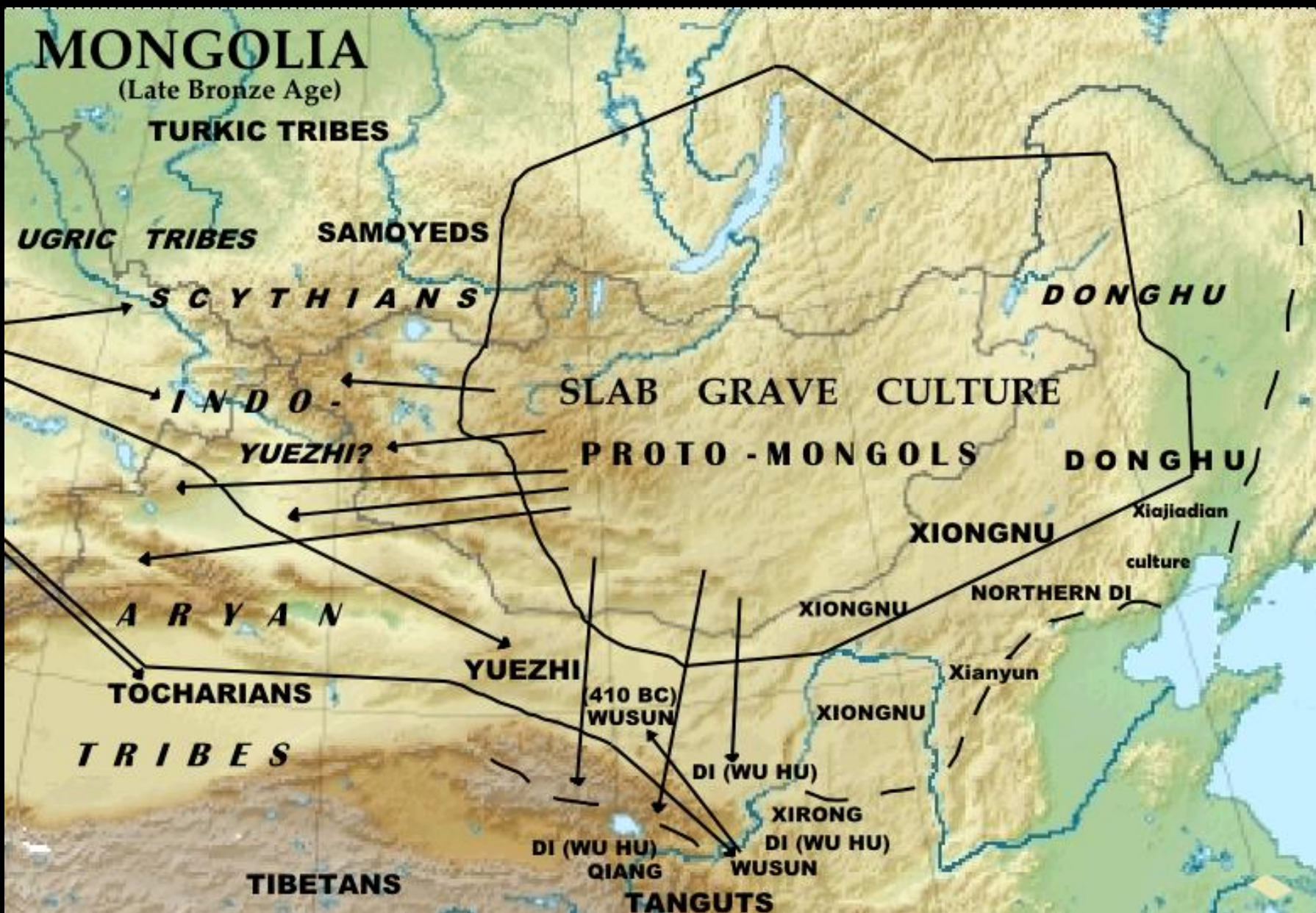
Primer források 2.

- Külső források
- Watson, Burton (transl.): *Records of the Grand Historian II. Han Dynasty*. Hong Kong-New York Columbia University Press 1993.
- Sima Qian (司馬遷 145-86)

Tibeti és mandzsu népek Belső-Ázsiában

- Xixia Tangut Birodalom
(1038-1227)
- Jürchen Jin Birodalom
(1115-1234)

Maodun *shanyu* (i.e. 234-174) 1.

- „Maodun had some **arrows made that whistled** in flight and used them to drill his troops in shooting from horseback. "Shoot wherever you see my whistling arrow strike!" he ordered, "and anyone who fails to shoot will be cut down!" Then he went out hunting for birds and animals, and if any of his men failed to shoot at what he himself had shot at, he cut them down on the spot. **After this, he shot a whistling arrow at one of his best horses. Some of his men hung back and did not dare shoot at the horse, whereupon Maodun at once executed them. A little later he took an arrow and shot at his favourite wife.** Again some of his men shrank back in terror and failed to discharge their arrows, and again he executed them on the spot.”

Maodun *shanyu* 2.

- Finally he went out hunting with his men **and shot a whistling arrow at one of his father's finest horse**. All his followers promptly discharged their arrows in the same direction, and Maodun knew that at last they could be trusted.
Accompanying his father, the Shanyu Touman, on a hunting expedition, he shot a whistling arrow at his father and every one of his followers aimed their arrows in the same direction and shot the Shanyu dead. Then Maodun executed his stepmother, his younger brother, and all the high officials of the nation who refused to take orders from him, and set himself up as the new Shanyu.

Török Népek

- Türk kaganátus (Bumin és Istemi 6. század közepe)
- Köktürk, Asina a farkas népe
- Keleti és nyugati szárny
- Titulatúra: kagán és jabgu
- Fejlett írásbeliség: orhoni feliratok (rovásírás)
- Bilge kagán, Tonjukuk, Kül tegin (8. század)

Kül tegin és Bilge kagán felirataiból (Z. Tóth Csaba nyomán)

- I N 4 Kül tegin fehér lován, Alpshalchin, rohammal támadott. Ez a ló itt esett el. Az Izgil népet elpusztítottuk. A Tokuz Oguz nép a saját népem volt. Ahogy a Menny és a Föld torzsalkodnak, úgy keltek fel ezek ellenünk. Egy éven belül ötször harcoltunk.
- II N 14 Ó, Türk nemzet, és akkor jó lesz néked, ismét hazatérhetsz, és nem lesz gondod. (. . .) A kínai császártól művészek (jöttek). A kérésem nem utasították el. Udvari művészeket küldtek. Építtettem velük egy külön (vagy kiváló?) csarnokot és (megparancsoltam nekik) kívül-belül különböző (kiváló?) festményeket (. . .). Lássátok [olvassátok]
- Forrás:Orhoni feliratok
/https://epa.oszk.hu/01400/01445/00053/pdf/EPA01445_acta_hungarica_2018_11_25
3-295.pdf

MONGOLIA

(330-555)

UGRIC
TRIBES

QUSHE
(KIPCHAK?)
TURKIC
TRIBES

GEKUN
SAMOYEDS

MONGOLIC TRIBES

NIRUN

NIRUN

XIANBEI

WULOUHOU
(OLKHONUD?)

UGRIC
TRIBES

DUBO?

NIRUNS

KUMO XI

XIANBEI

YUEBAN
(XIONGNU)
KINGDOM

WUSUN

YUEBANS

INDO-

GAOCHER
ARYAN

TURKUT
ASHINA

NIRUN

ROURAN KHAGANATE

KHITANS

KUMO XI
(TATABI)

NIRUN

MONGOLIC TRIBES

XIANBEI

TUOBA
XIANBEI

TRIBES TIELE

GAOCHER

TUOBA

HEPHTHALITE

(FORMER VASSAL OF THE NIRUN)

TOCHARIANS

EMPIRE

KRORAIN
KINGDOM

TUYUHUN

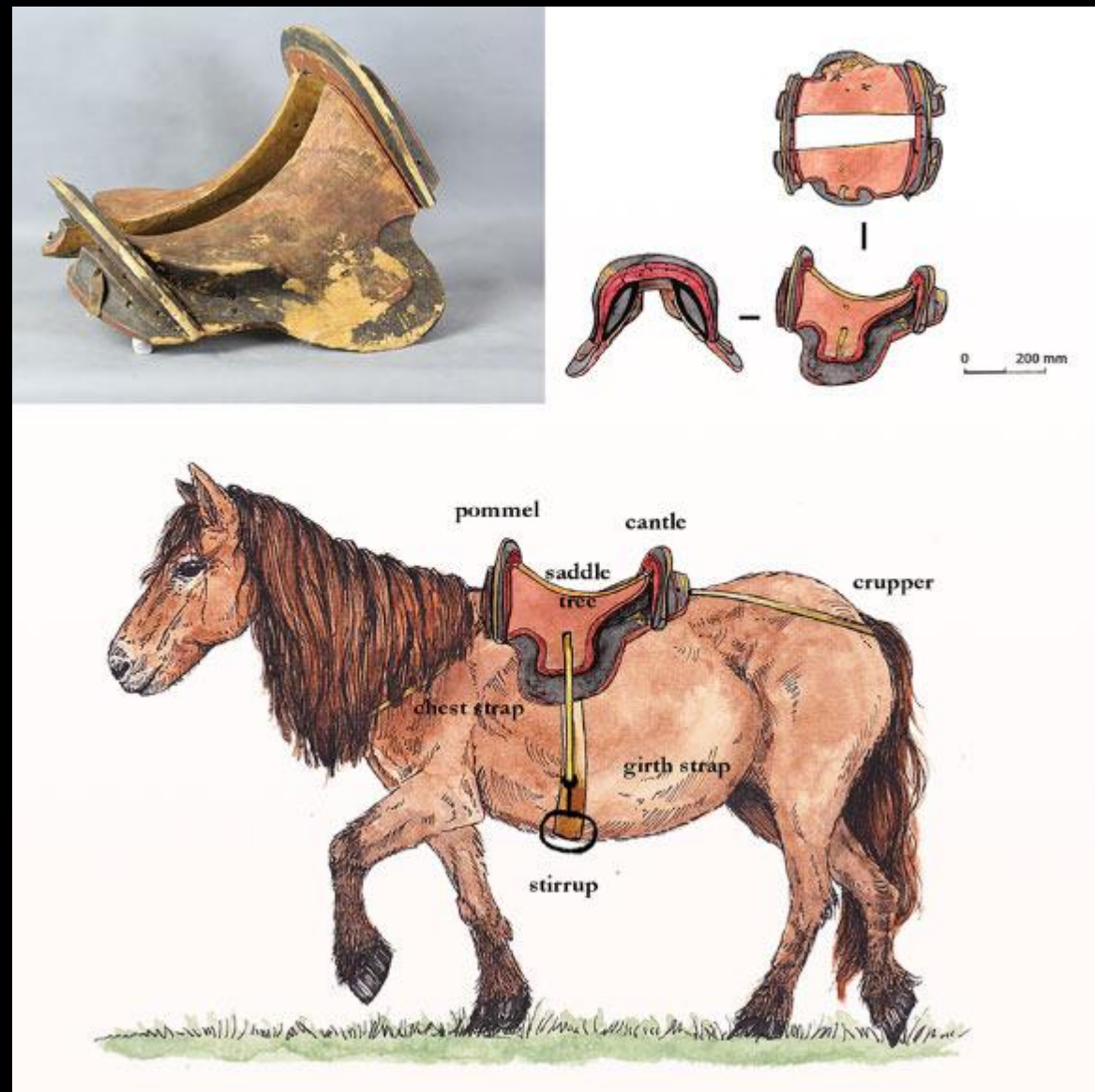
MUYUN

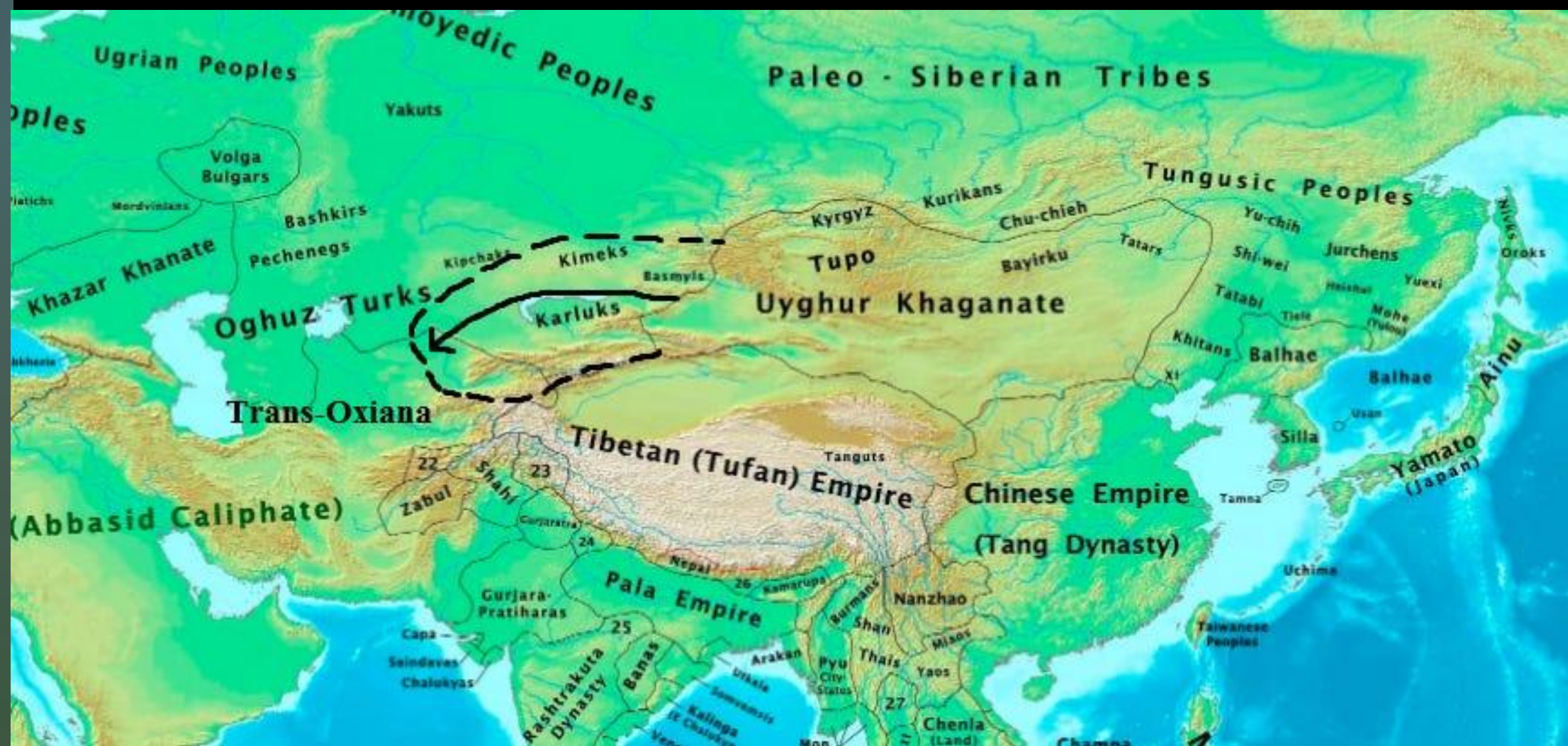
(MURONG-XIANBEI)
KINGDOM

TIBETANS

TANGUTS

TUOBA WEI

Bögü kagán manicheus megtérése

- Így szólott a kagán:
 - **Isten vagyok én**, veletek lépek én be Isten országába.A papok pedig így feleltek:
 - **Elhivatottak és kiválasztottak vagyunk**, mi tesszük hallhatóvá Isten szavait. Véghezvisszük Isten akaratát, majd testünket levetvén megtérünk az ő országába... **Nagy elnyomásban volt részünk**, és súlyos veszélyek támadtak ellenünk, de mindezt elszenvedvén, eljutunk majd Isten országába.Felséges Úr! Ha törvényteleniséget cselekszel az **Örökkévaló ellen**, egész birodalmad felbolydul, **egész türk néped elpusztul!**... És ha e Kínából jött négy kiválasztott négy kívánságával együtt visszatér hazájába, nagy veszély származik abból. Ahol csak hívők és szártok élnek, mind megöletnek akkor, egyet sem hagynak életben közülük. De a te birodalmadban, a te parancsolatodra dicséretre méltó dolgok fognak történni... Felséges Úr! Ha **eltávolítod a tarkant, a jó törvények és a jó alkotások mind megmaradnak**. De ha a tarkan e súlyos veszedelmet rázúdítja az országra, számtalan gonosztetteket fognak elkövetni, s birodalmadat el fogják pusztítani.
- Forrás: Kakuk Zsuzsa: *Örök kőbe vésve*.
<https://terebess.hu/keletkultinfo/ujgurirod.html> (2024.09.16.)

15
 16
 1
 1

18 20 22 24 26 28 30 32 34 36 38 40 42 44 46 48 50 52 54 56 58 60 62 64 66 68 70 72 74 76 78 80 82 84 86 88 90 92 94 96 98 100

Eastern side

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

South-west side

100-1

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

hasenkamp
 1046

